

Dönem : 3

Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 790

3 Kasım 1970 tarihinde Viyana'da imzalanan «Gelir ve Servet Vergilerinde Çifte Vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşma» nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Maliye, Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/453)

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe Plân Komisyonu

Esas No. : 1/453

Karar No. : 224

28 . 11 . 1972

Millet Meclisi Başkanlığına

3 nü toplantı yılı içinde görüşülerek karara bağlanan (3 Kasım 1970 tarihinde Viyana'da imzalanan Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı);

Bu toplantı yılında yeniden benimsenmek üzere Komisyonumuza gönderilmiştir. Rapor Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan Zonguldak <i>K. Nedimoğlu</i>	Sözcü Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Kâtip Çorum <i>A. Topçubaşı</i>
Ankara <i>H. Balan</i>	Aydın N. Mentese İmzada bulunamadı	Bursa <i>N. Atlı</i>
Bursa <i>A. Türkel</i>	Eskişehir <i>İ. Anı</i>	İsparta <i>A. İ. Balım</i>
İçel <i>C. Okyayuz</i>	İzmir <i>K. Önder</i>	Kayseri <i>V. A. Özkan</i>
Malatya <i>H. Gökçe</i>	Manisa <i>M. Ok</i>	Muş <i>N. Neftçi</i>
Niğde <i>H. A. Kavurmacıoğlu</i>	Samsun H. Özalp İmzada bulunamadı	Trabzon <i>A. Şener</i>

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 1172/2872

10 . 3 . 1971

Millet Meclisi Başkanlığına

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 5 . 3 . 1971 tarihinde kararlaştırılan «3 Kasım 1970 tarihinde Viyana'da imzalanan «Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı» ile gerekçesi ve ek Anlaşmanın Türkçe ve Almanca metinleri ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşmanın tasdikine dair kanun tasarısı

GENEL GEREKÇE

1. Türkiye - Avusturya iktisadî ilişkileri yönünden bu Anlaşmanın önemi :

Türkiye'nin ilk Vergi Anlaşmasının tasdikine ilişkin olması bakımından bu kanun tasarısı özel bir önem taşımaktadır. Bu Anlaşma ile iki memleket arasında Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirme önlenmekte ve Türkiye ile Avusturya arasındaki ticaret, iktisat, kültür ve işçi akımı ilişkilerinde doğabilecek vergi meseleleri düzenlenmektedir.

Anlaşma Türkiye'de faaliyette bulunan bir Avusturya müteşebbisinin veya Türkiye'ye gelmiş bir Avusturya sermayesinin elde ettiği kazançların Türkiye'de ve Avusturya'da mükerreren vergilendirilmesini bertaraf etmektedir; ayrıca bu kazanç ve yatırımlara vergi yönünden uygulanacak esaslar açıklığa kavuşturulmaktadır.

Yabancı sermayenin Türkiye'de tâbi olacağı vergi rejiminin Devletler Hukuku esaslarına uygun bir anlaşma ile tespiti Türkiye'ye yabancı sermaye akımını teşvik edecektir. Sermayeden başka teknolojik bilgi transferinin de kolaylaştırılması ve hızlandırılması için Anlaşmada birçok tedbirler öngörülmüştür. Türkiye'ye plân hedeflerine uygun olarak yabancı sermaye ve teknoloji akımı bu anlaşma ile de teşvik edilebilecektir. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânımızda «Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunundan yararlanan işletmelerin iki ülkede birden vergilendirilmesini önleyecek tedbirler alınacaktır.» Şeklinde bir direktif yer almaktadır. (Bölüm V - paragraf 16, e - 2 - (a) sayfa; 117); Anlaşmanın akdi ile Kalkınma Plânımızın bu direktifi Avusturya sermaye yatırımları bakımından yerine getirilmiş olmaktadır. Almanya, Belçika, İtalya, İsveç, Hollanda, Finlandiya, Danimarka ve Amerika Birleşik Devletleri ile de bu konuda temaslara başlanmıştır.

Avusturya sermayesinin Türkiye'de elde edeceği temettü, faiz ve gayrimaddî hak bedelleri üzerinden vergi tevkifat haklarımız azamî ölçüde saklı tutulmuştur; uyguladığımız vergi teşvik tedbirlerinin Avusturyalı müteşebbisler nezdinde cazibesini devam ettirebilmesi için özel hükümler derpiş edilmiştir.

Avusturya'da çalışan 13 bin Türk işçisinin Türk Hava Yolları ile yurda gelip gittikleri dik-kate alınarak Türk Hava Yolları için Avusturya'da vergi muafiyeti sağlanmıştır. Ayrıca imzala-nan bu Vergi Anlaşmasına konulan bir hükümle işçilerimizin vergi meselelerinde kendilerine yar-dımı olmak üzere Viyana Büyük Elçiliğimiz nezdinde görevli memurlarımıza, aynen Avusturya vergi avukat ve müşavirlerinininkine benzer temsil ve hareket yetkileri sağlanmıştır.

Avusturya'da öğrenim ve stajda bulunan Türk öğrencileri için de özel vergi muafiyeti hüküm-leri konulmuştur.

Yukarıda belirtilen hususlar dışında bu Anlaşma ile Türkiye'nin elde ettiği menfaatler il-gili maddelerde ayrı ayrı belirtilecektir.

Genel olarak şu hususu tekrarlamakta fayda vardır : Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle Avusturya sermaye ve teşebbüsünün kendi kalkınma amaçlarımıza uygun şekil ve şartlar altında yurdumuza gelmesi imkânı sağlanmış olacaktır.

2. Vergi anlaşmalarının amaç ve faydaları :

Vergi hukukunda çifte vergilendirme, aynı mükelleften aynı zaman dönemi için aynı vergiye tabi unsur üzerinden iki veya daha fazla devletin vergi almasıdır. Böyle bir durum, bir devlet-te mukim şahısların diğer bir devlette sermaye yatırımında bulunmasını büyük ölçüde azaltır. Vergi Anlaşmaları çifte vergilendirme halini ortadan kaldırmak amacıyla akdedilmektedir.

Birinci Dünya Savaşından sonra ülkelerin teknolojik seviyelerinin farklılaşmasına bağlı olarak sermayenin ve işgücünün marjinal verimliliğinin ülkeden ülkeye değişmesi, kârlılı-ğın nispi olarak daha yüksek olduğu; işgücünün ise, ücretlerin nispi olarak daha yüksek bulundu-ğu bölgelere gitmesine yol açmıştır. Bu ortamda bazı ülkeler net sermaye ihracatçısı ve bazıları da sermaye ithalâtçısı durumuna girmişlerdir. İşgücü ihracı ve ithali bakımından da aynı tasnif yapılabilir.

Uluslararası sermaye ve işgücü hareketlerinin toplam dünya refahını artırıcı fonksiyonu bilin-mektedir. Yalnız sermayesi bol ve teknolojisi ileri olan ülkelerin yararları yönünden olmayıp ser-mayesi kıt ve teknolojisi geri ülkelerin yararları bakımından da savunulan uluslararası sermaye ve işgücü hareketlerinin yaygınlaşması için bu hareketleri engelleyen çeşitli faktörlerin bertaraf edilmesi zorunlu olmaktadır.

Uluslararası sermaye ve işgücü hareketlerini engelleyen faktörlerden bir kısmı malî alanda özellikle vergileme konusunda belirmektedir.

Devlet hükümrânlık haklarına dayanarak kendi ekonomik, sosyal, malî, politik şartlarının ge-rektirdiği vergi sistemini uygulamaktadır. Bir ülkenin sınırlarını aşan herhangi bir yatırımda bu-lunan veya hizmet faaliyeti yapan kişinin mukim olduğu ikamet devleti ile yatırım veya hizmet gelirini elde ettiği kaynak devletinin bu gelirler üzerinde vergileme haklarını kullandığı bugün genel olarak görülen bir uygulama halindedir. Böylece çifte vergileme ortaya çıkmaktadır.

Uluslararası çifte vergilendirmenin sermaye ve işgücü hareketleri üzerindeki olumsuz etkisinin bertaraf edilmesi gereği XIX nci Yüzyıl sonlarına duyulmaya başlanmış ve başlangıçta sermaye ihracatçısı ülkeler vergi kanunlarına çifte vergilendirmenin etkilerini tek taraflı olarak azaltmak ve-ya ortadan kaldırmak için hükümler koymakta yetmişlerdir. Ancak zamanla vergi sistemlerinin daha karmaşık bir hal alması ve vergi hadlerinin çeşitli sebeplerle yükseltilmesi ile tek taraflı ka-nunî tedbirlerin çifte vergilendirmeyi önlemeye yeterli olmadığı görülmüş, çatışan vergilendirme haklarının ancak ilgili ülkeler arasında yapılan iki taraflı anlaşmalarla uzlaştırılabileceği fikri yer-leşmeye başlamıştır.

Bu anlayışla XX nci Yüzyıl başlarında hem sermaye ihracatçısı hem de sermaye ithalâtçısı du-rumunda olan ülkeler arasında iki taraflı anlaşmalar yapılmaya başlanmıştır.

Bu durumlar yatırımın veya iş sahibinin geliminin her iki ülkede çifte vergilendirilmesini ön-leyerek sermayenin kârlılığını artırmak yoluyla sermaye akımlarını teşvik ettiği gibi yatırımın ge-leceğe ait tahminlerini yaparken belirsizlik ve tereddütlerden kurtulmasına yardımcı olmak suretiy-le de teşvik edici rol oynamaktadır.

Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının anaamacı, gelirin her iki ülkede birden çifte vergilendirilmesinden kaçınmak ve yabancı ülkede yatırım yapan kişilerin diğer mükelleflerden daha ağır vergilere konu olmasını önlemek için gelirin ya ikamet, veya kaynak ülkelerinden yalnız birinde vergilendirilmesi yahut da geliri vergilendirme hakkının iki ülke arasında bölüşülmesi konusunda anlaşmaya varılmasıdır. Bu anlaşmaların devletlerin vergileme haklarını sınırladığı muhakkaktır. Anlaşma yapan iki devletin yararlarını azamîye çıkarmaya ve kayıplarını ise asgariye indirmeye çalışmaları, bunun için pazarlık güçlerini ortaya koymaları tabiidir. Bu bakımdan çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları çatışan yararları uzlaştırma usulü olarak tanımlanabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti de yukarıda sunulan gerçekleri gözönünde bulundurarak kalkınma amaçlarımıza uygun olarak İktisadî, Ticarî ve kültürel ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelere başlamak suretiyle vergi anlaşmaları görüşmelerine girişmiş bulunmaktadır; bu konuda ilk anlaşmaya Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti ile 3 Kasım 1970 tarihinde imzalanmıştır. İşbu anlaşma 31 . 5 . 1968 gün ve 241 sayılı Kanun uyarınca bir tasarı halinde Yüksek Meclislerin huzuruna getirilmiş bulunmaktadır.

Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu hükümlerinden faydalanarak Türkiye'ye gelen Avusturya sermayesi, vernik boya ve kimyevî madde imali, fitil dokuma, cam pamuğu imali, makine, elektrik, madenî eşya ve toprak sanayii sahalarında yatırılmış olup Türkiye'deki yatırımlarının toplamı halen 17 442 000 liradır.

Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunundan çok önce uzun bir süredir Türkiye'de faaliyette bulunan Avusturya Tütün Şirketi ise tütün ihracatı sahasında çalışmaktadır.

Buna karşılık halen Avusturya'da 13 bin civarında Türk işçisi çalıştığı daha önce de belirtilmişti.

TASARI MADDELERİNİN GEREKÇESİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında gelir ve servet vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin anlaşma 29 maddeden meydana gelmiştir. Kanun tasarısının maddeleriyle ilgili gerekçeler aşağıda belirtilmiştir.

Madde 1. — Anlaşmanın kapsamına giren kişiler :

Tasarının 1 nci maddesi hükmü gereğince, bu anlaşma, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanır.

Diğer bir ifade ile, bu anlaşma, milliyet farkı gözetmeksizin, Âkit Devletlerden (Türkiye veya Avusturya'dan) birinin veya her ikisinin ülkesinde oturan kimselere uygulanacaktır. Bu anlaşmalar, Âkit Devletlerin birinde veya diğerinde oturmakla beraber, gelirlerinin veya servetinin bir kısmı Âkit Devletlerin her birinde vergiye tabi tutulan şahısları da içine almaktadır. Oturan (ikamet eden) tâbirinin anlamı, «malî ikâmetgâh'a» ilişkin 4 ncü maddede tarif edilmiştir.

Madde 2. — Anlaşmanın kapsamına giren vergiler :

Bu madde, anlaşmanın mevzuuna giren vergilerin tespitinde ve tarifinde açıklığı temin etmek bunları sayarı kabul kılmak; Âkit Devletlere bu anlaşmanın istihdaf ettiği vergilerin teşhisi imkânını sağlamak Âkit Devletlerin dahilî mevzuatları hükümleriyle gerekli olarak imkân nispetinde, mahallî hükümler veya mahallî idarelerce alınan ve vergileri de ithal etmek suretiyle, anlaşmanın tatbik sahasını mümkün mertebe genişletmek ve dostane usullere başvurmak suretiyle Âkit Devletlerin vergi mevzuatında husule gelecek her değişiklik için yeni bir anlaşma yapmak zarureti bertaraf etmek arzusundan ibarettir.

Tasarının 2 nci maddesinin 1 nci fıkrasında, tahsil şekli ne olursa olsun Âkit Devletlerden her birinin, siyasî bölümleri namına tahsil ettikleri ve servet vergileri anlaşma kapsamına girmektedir. 2 nci fıkrasında gelir ve servet vergilerinin kapsamı belirtilmektedir. 3 ncü fıkrasında anlaşmanın, Âkit Devletlerdeki halihazır vergilerden hangilerine uygulanacağı belirtilmektedir. 4 ncü fıkra ise, bu anlaşmanın kapsamına giren vergilerin, aynı benzeri veya onların yerini alacak

müstakbel vergilere de uygulanmasını öngörüyordu; bu amaçla, söz konusu vergi değişikliklerinin, Âkit Devletlerin yetkili makamlarınca birbirlerine bildirilmesi hükmü de bu fıkrada yer almış bulunmaktadır.

Madde 3. — Genel tanımlar :

Bu maddede, anlaşmada kullanılan deyimlerin tefsiri için lüzumlu birtakım umumî hükümler yer almaktadır. Bununla beraber, birçok mühim deyimlerin manalarının anlaşmanın diğer maddelerinde belirtilmiş olduğuna işaret etmek gerekir. Böylece «malî ikâmetgâh» ve «işyeri» tâbirleri sırasıyla 4 ve 5 nci maddelerde tanımlanmıştır. Buna mukabil, «gayrimenkuller», «temettüler» v.s. gibi hususî gelir nevilerine müteallik maddelerde geçen bâzı tâbirlerin tefsiri bu maddenin hükümlerinden çıkarılmaktadır.

Bu maddede sırasıyla, «bir Âkit Devlet», «diğer Âkit Devlet», «Vergi», «kişi», «şirket», «Uyruk», «bir Âkit Devlet teşebbüsü», «diğer Âkit Devlet teşebbüsü», «yetkili makam» terim ve deyimlerinin tanımları yer almaktadır.

Ayrıca anlaşmada tanımlanmamış deyimlerin, Âkit Devletlerden herbirinin iç mevzuatına göre belirtilen anlamı taşıdığı da öngörülerek, anlaşmada boşluk kalmaması sağlanmıştır.

Madde 4. — Malî ikâmetgâh :

İkâmetgâh mefhumunun çeşitli fonksiyonları olup, şu üç halde büyük bir ehemmiyet arz etmektedir :

a) Gerçek ve tüzel kişiler mevzuunda bir Anlaşmanın tatbik sahasının tesbiti bahis konusu olduğunda;

b) Çifte vergilendirmenin çifte ikâmetgâhtan mütevellit bulunduğu meselelerin halinde;

c) Çifte vergilendirmenin ikâmetgâh ile gelir menşei arasındaki ihtilâftan meydana gelen meselelerin halinde,

Bu maddenin 1 nci fıkrasında, bir Âkit Devlet mukîminin ikâmetgâhını tâyinde kullanılan kıstaslar belirtilmektedir. Bizim yönümüzden kanunî merkez esası çok önemlidir. Çünkü fiilî iş merkezi esası bizim için tespiti zor bir husustur, kanunî merkez daha kolay tespit edilebilir. 2 nci fıkra bir kişinin, Âkit Devletlerden her ikisinin de mukîmi sayılması halinde çözüm yollarını öngörmektedir. 3 nci fıkrada ise, bir tüzel kişinin, her iki Âkit Devlette (Türkiye ve Avusturya) birden mukîm sayılması halinde «kanunî merkez» esasına göre ikâmetgâhının tâyin edileceği belirtilmektedir.

Madde 5. — İşyeri :

Bu maddenin 1 nci fıkrasında, işyeri deyiminin genel bir tanımı yapılmaktadır. İşyeri deyimi, teşebbüsün faaliyetini kısmen veya tamamen icra ettiği bir sabit iş tesisini ifade etmektedir. 2 nci fıkrada ise, işyerinin kapsamına giren iş tesisleri belirtilmektedir iki, bunlar; idare merkezi, şube, büro, fabrika, atelye, madenocacı, taşocacı, bütün diğer tabii kaynakların istihnac yeri ve süresi altı ayı aşan inşaat ve montaj şantiyeleridir.

Ancak bu inşaat ve montaj şantiyelerinde kabul edilen bu 6 aylık süre, 14 nci maddenin (serbest meslek faaliyetleri) sonuna eklenecek bir fıkra ile, montaj ve inşaat şantiyesiyle ilgili vergi tevkifatı kabul edildiğinde geçerlidir. Bu durumda, inşaat ve montaj faaliyetleri için altı aya kadar yüzde 10; altı ayı geçen sürelerde ise faaliyetin işyeri sayılması ve buna göre vergilendirilmesi lazımdır. 3 nci fıkrada, sabit bir iş tesisatı dâhilinde icra edilseler bile işyeri telâkki edilmesini lâzımgelen birtakım ticarî faaliyet şekilleri belirtilmiştir. Tesisler, teşebbüse ait emtia sadece stoklanması, teşhir veya teslim amacıyla kullanılırsa; teşebbüse ait emtia sadece stoklama, teşhir veya teslim amacıyla depolanırsa; teşebbüse ait emtia, bir başka teşebbüs tarafından sadece işlenmek üzere depolanırsa; bir sabit iş tesisatı, teşebbüs için sadece emtia satın alınması veya bilgi toplanması amacıyla kullanılırsa; bir sabit iş tesisatı, teşebbüs için sadece reklâm, bilgi temini, bilimsel araştırmalar veya hazırlayıcı veya yardımcı mahiyette benzer faaliyetler için kullanılırsa; işyeri varsayılmaz. Zaten, halihazır vergi mevzuatımız ihracatı teşvik için bu hükümleri benimsemiştir. 4 nci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette, teşebbüs adına söz-

leşmeler akdine yetkili kişi aracılığıyla sözleşmeler akdi halinde işyeri varsayılmasıyla ilgilidir. 5 ne fıkırada, belli şartlar altında, simsar, genel komisyoncu veya müstakil statüyü haiz bir başka aracı vasıtasıyla faaliyette bulunulma işyerinin varsayılamayacağı öngörülmektedir. 6 ne fıkırada ise, iki ayrı Âkıt Devlette mukim şirketlerin birbirlerini kontrol etmesinin, bu şirketlerden birinin diğerine bağlı bir işyeri sayılması için yeterli bir şart olmadığı belirtilmektedir.

Madde 6. — Gayrimenkul gelirleri :

Halen yürürlükte olan çifte vergilendirmeyi önlemeye dair bütün anlaşmalar gayrimenkullerden elde edilen gelirleri vergilendirmek hakkını buaların kaynağının bulunduğu Devlete, yani geliri temin eden gayrimenkulün kâin bulunduğu Devlete tanırlar. Anlaşmalardaki bu yeknesak tabbikat, gelirin kaynağı ile bu kaynağın bulunduğu Devlet arasında daima sıkı ekonomik bağların bulunması keyfiyetinden ileri gelmektedir. Maddenin 1 ne fıkrasında vazedilmiş olan kâide bu tabbikata uygundur. 2 ne fıkrasında, gayrimenkul teriminin kapsamı belirtilmektedir; bizim mevzuatımıza uygun olarak «Her türlü deniz avlanma mahallinin» de buraya ithaf ile kapsam daha da genişletilmiş oldu.

Maddenin 3 ne fıkrasında gayrimenkul gelirlerinin elde edilme şekilleri belirtilmektedir; (Kiralama, ortakçılık ve diğer kullanma halleri.) 4 ne fıkrada, bir teşebbüse ait gayrimenkullerle serbest meslek icrasında kullanılan gayrimenkullerden doğan gelirlerin de birinci ve üçüncü fıkra hükümlerine tabi olacağı belirtilmektedir.

Madde 7. — Teşebbüs kazançları :

Teşebbüslerin kazançlarına müteallik 7 ne madde, birçok bakımlardan, işyeri kavramını tarif eden 5 ne maddenin devamı ve neticesidir. İşyeri ölçüsü, gelirin muayyen bir unsurunun, elde edildiği memlekette vergiye tabi tutulması gerekip gerekmediğinin tespiti hususunda, çifte vergilendirmeyi önlemeye ilişkin uluslararası anlaşmalarda sık sık kullanılmaktadır. Ancak, bu ölçü sınıf ve ticarî kazançların vergi mükerrerliği meselesine, kendiliğinden, dört başı mamur bir hal tarzı temin etmez. Bu kabil bir vergi mükerrerliğini önlemek için, aynı gruba dâhil yabancı teşebbüslerle ticarî muamelelerde bulunan bir işyeri veya teşebbüs tarafından elde edilen gelirlerin hesaplanmasını sağlayacak birtakım kaideler ilâvesi suretiyle, işyeri tarifinin tamamlanması gereklidir ki, bu da 7 ne madde ile gerçekleştirilmiştir.

Bu maddenin 1 ne fıkrası, bir teşebbüsün vergilendirilmesinde esas ilkeyi getirmektedir; ikamet Devleti vergileme hakkına sahiptir; eğer faaliyet diğer Âkıt Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülüyorsa, sadece bu işyerine atfedilebilecek kazançlar diğer Devlette vergilendirilebilir.

İkinci fıkra, işyerine ait kabul edilecek kazançların hesaplanmasındaki temel ilkeyi öngörmektedir.

Üçüncü fıkra, işyeri kazancından indirilecek giderleri belirtmektedir. Bu fıkra ile ilgili Avusturya teklifi, işyerinin kazançlarının tespitinde, genel merkez giderlerine katılmayı öngörüyordu. Bu Türk mevzuatı yönünden sakıncalı olduğu için kabul edilmemiş ve yerine Türk tezi savunulmuştur ki, bu tez Anlaşmaya girmiştir. Buna göre; sadece bu işyerinin bulunduğu Devlette veya onun haricinde bu işyeri tarafından güdülen amaçlar için yapılmış giderlerin indirilmesi kabul edilir.

Dördüncü fıkra, sadece mal satın alınmış olması dolayısıyla bir işyerine kazanç atfolunamayacağı hakkındadır.

Beşinci fıkra ise, bu madde (Md.: 7) kapsamına girmeyen gelirler hakkında Anlaşmanın diğer hükümlerini saklı tutmaktadır.

Madde 8. — Deniz ve hava ulaşımı :

Bu maddede Türk ve Avusturya Deniz ve Hava ulaşımı teşebbüslerinin kanunî merkez esasma göre vergilendirilmesi öngörülmüştür. Yani uluslararası ulaşımında Türk ve Avusturya deniz ve hava teşebbüsleri taşıtlarının işletilmesinden sağlanan kazançlar, ancak teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

Daha açık bir ifade ile bu Anlaşmaya göre, Avusturya Hava Yollarının Türkiye'de elde ettiği gelirler ile Türk Hava Yollarının Avusturya'da elde ettiği gelirler Türkiye'de ve Avusturya'da ver-

giden muaf olacaktır. Bu muafiyet daha ziyade Türkiye lehine işleyecektir. Çünkü Avusturya'da halen 13 bin civarında Türk işçisi çalışmaktadır. Bunların sık sık yurdumuza gelip gittikleri dikkate alınrsa T. H. Y.'nın iş hacminin daima Avusturya Hava Yollarının iş hacminden çok fazla olacağı anlaşılır.

Madde 9. — Ortak teşebbüsler :

Bu maddede, anaşirketler ve bunların fiyalleri ile müşterek kontrol altında bulunan şirketler gibi ortak teşebbüsler bahis konusudur. Bu hallerde, teşebbüslerin beyannameleri bunların kendi aralarındaki hususi ilişki sebebiyle bir memlekette elde ettikleri vergiye tabi kazançları göstermediği takdirde, bir Âkıt Devletin vergi makamlarının, bu teşebbüslerin vergiye tabi kazançlarına bu şekilde gösterilmeyen gelirleri ilâve edebileceklerini öngörmektedir. Böyle hallerde bir düzeltme şüphesiz normal olup madde herhangi bir açıklamayı gerektirmemektedir. Madde hükümleri ancak her iki teşebbüs arasında hususi şartların mevcudolduğu hallerde tatbik edilecektir. Muameleler serbest piyasanın normal ticarî şartları dâhilinde cereyan ettiği takdirde, ortak teşebbüslerin beyanlarında her hangi bir düzeltme yapılması caiz değildir.

Madde 10. — Temettüler :

Temettülerin vergilendirilmesi meselesi anlaşma yapan memleketler yönünden oldukça önemlidir. Memleketimizde Kurumlar Vergisi nispetinin diğer ülkelere nazaran çok düşük olması sebebinin, vergi anlaşmalarında temettülerin vergilendirilmesi konusunda büyük güçlükler doğurduğu bir gerçektir. Zira, genellikle, vergi anlaşmalarında Kurumlar Vergisi, şirketin veya işyerinin bulunduğu memlekete bırakılmakta, bunlar vasıtası ile sağlanan temettülerin vergilendirilmesi ise temettü sahibinin mukim bulunduğu Âkıt Devlete ait olmaktadır. Kurumlar Vergisi nispetimiz yüzde 25, dar mükellef lehdarlara ödenen temettülerde tevkifat ise yüzde 35 olup toplam yüzde 51.25 vergi yükü söz konusudur. Halbuki gelişmiş ülkelerde sadece Kurumlar Vergisi yüzde 50 civarındadır. Kendi aralarındaki anlaşmalarda buna ilâveten yüzde 10 civarında tevkifat kabul edilmektedir. Bizim bu durumu kabulümüz yabancı şirketlerin Türkiye'de elde ettikleri kazançlardan çok düşük seviyede bir vergi alınması neticesini doğuracaktı. Bu sebepten dolayı, Türkiye ile Avusturya arasında temettülerin nispetleri şu şekilde tespit edildi: (Burada büyük iştirakleri teşvik etmek amacıyla 2 ayrı nispet vardır.)

a) Temettü lehdarının, temettüleri ödeyen şirketin en az yüzde 25 sermayesini doğrudan doğruya elinde bulunduran bir şirket (şahıs şirketleri dışındakiler) olması halinde tevkifat nispeti yüzde 25 ve

b) Diğer hallerde yüzde 35 olacaktır.

Bunun dışında, iştirak kazançları istisnası ile ilgili bir hüküm de yer almaktadır. Buna göre, istisnanın, bir Âkıt Devlette, hiçbir ayırım yapılmadan, kendi mukimi şirketlere tanıdığı şekil ve şartlarla, diğer Âkıt Devlet mukimi olup da ilk Devlette mukim bir şirketten temettü sağlayan şirketlere de tanınması öngörülmektedir.

Ancak, temettü lehdarının, temettüleri dağıtan şirketin mukimi bulunduğu diğer Âkıt Devlette temettüleri sağlayan iştirakin fiilen bağlı bulunduğu bir işyerine sahip olması halinde, teşebbüs kazançlarına madde hükümleri (7 nci Md :) uygulanacaktır. Ayrıca, bir işyeri vasıtasıyla sağlanan kazançların önce 7 nci maddeye göre vergilendirileceği, (Kurum olarak Kurumlar vergisine tabidir) kalan kısmın ise, işyerinin bulunduğu devletin iç mevzuatına göre vergilendirilmesi öngörülmektedir.

Madde 11. — Faizler :

Faizler konusunda da en önemli nokta, gene kaynak memleketin faizlere uygulayacağı vergi tevkifat nispetinin tayini meselesidir. Bizim mevzuatımızda, tevkifat, gayrisâfi miktar üzerinden yüzde 20 olarak konulmuştur. Ancak Anlaşmada Avusturya'nın bizimle ilişkileri göz önünde bulundurularak bu nispette bir indirim yapılmış ve nispet, yüzde 15 olarak tespit edilmiştir. Kalkınma hamlelerimizin devamı bakımından yabancı sermayeye şiddetle muhtaç olduğumuz gözönünde bulundurulursa, faizlerde daha aşağı bir vergilemenin gerekçesi kendiliğinden ortaya çıkmış ola-

çaktır. Bunun yanında, 23 ncü maddeye (Çifte Vergilendirmenin önlenmesi) konulan bir hükümle; faiz ve gayrimaddî hak bedellerinde kaynak Devletine tanınan vergi tevkifatı hakkının Türkiye'nin kalkınması amacıyla yüzde 10 nispetin altına düşürülmesi halinde Avusturya'nın, en az yüzde 10 mahsup hakkı tanyacağı öngörülmüştür.

Vergi hukukunda farazî mahsup hakkı denilen bu usul sayesinde Avusturya kredileri Türkiye'ye daha avantajlı şartlarla girebilecektir. Zira bizim çok düşük vergi tevkifatı yaptığımız hallerde, faizleri elde eden Avusturya uyruklu borç veren teşebbüsler adeta Türkiye'de vergi ödemişcesine Avusturya'da bu gelirleri üzerinden ödeyecekleri vergilerinden en az yüzde 10 mahsup hakkına sahip olacaklardır.

Madde 12. — Gayrimaddî Hak Bedelleri :

Yürürlükteki mevzuatımızda gayrimaddî hakların devri ve kiralanması dolayısıyla ödenen bedeller, yüzde 20 vergi tevkifatına tabi bulunmaktadır. Ancak Avusturya Anlaşmasında, kalkınma amaçlarımıza uygun olarak bu nispet yüzde 10'a indirilmiştir. Bu durum karşısında, Avusturya'nın yüzde 10 farazî mahsup hakkı tanınması şartı 23 ncü maddede gerçekleştirilmiştir. Ayrıca borçlunun bizzat bir Devlet veya siyasî bölümü veya onun bir mukimi olması halinde gelirin bu Devlet'te doğmuş sayılacağı esas da öngörülmüştür. Ancak bir işyeri dolayısıyla ödeme yapılması halinde bu gelirin bu işyerinin bulunduğu Devlet'te doğduğu esas kabul edilmiştir. Ayrıca bu anlaşmada gayrimaddî hak bedelleri kapsamına «sinema ve televizyon filmleri ile bandları» da ithal edilmiştir.

Madde 13. — Sermaye Değer - Artış Kazançları :

Gayrimenkul malların mülkiyetinin devrinden doğan kazançların vergilendirilmesinde genel ilkeyi öngörmektedir. Vergilendirme hakkı bu gayrimenkul mallarının bulunduğu Âkit Devlete tanınmıştır.

Bu madde hükmü bilhassa 29 . 7 . 1970 tarih ve 1318 sayılı Finansman Kanunu ile getirilen gayrimenkul kıymet artış vergisiyle önem kazanmıştır. Bu verginin uygulanması bakımından gerek Türk gerekse Avusturya mukimlerine ait gayrimenkul mallar Türkiye'de iseler tamamen bizim vergilendirme hakkımız altında olacaklardır.

Ayrıca bir işyerinin aktifine kayıtlı menkul malların mülkiyeti'nin devrinden doğan kazançların vergilendirilmesi hakkı da, bu işyerinin bulunduğu Âkit Devlete tanınmaktadır. Bunun yanında, yurdumuzda yıkıcı spekülasyonu faaliyetlerini önlemek üzere, alış ile devir arasındaki süre 6 aydan az ise, kaynak Devlet'e vergilendirme hakkı tanınması esas da bu Anlaşmada öngörülmüştür.

Madde 14. — Serbest Meslek Faaliyetleri :

Serbest meslek faaliyetlerinde de kaynak esas benimsenmiştir. Faaliyetin icrasında sabit çalışma yeri şartı, OECD projenin aksine, aranmamaktadır. Ancak faaliyetin icra edildiği yer farklı ise, vergileme hakkı faaliyetin icra edildiği devlete tanınmaktadır. Ayrıca bir Türkiye mukimi tarafından, Avusturya mukimine ödenen serbest meslek faaliyeti karşılığı istihkaklar üzerinden, kaynak esasına göre, yüzde 10 tevkifat hakkı tanınmıştır. (Hizmeti gören gerçek kişi veya şirket olsun tevkifat yapılacaktır.) Ayrıca inşaat ve montaj şantiyelerinde süre 6 ayı geçmezse, bu faaliyetle ilgili ödemelerin kaynak Devlette yüzde 10 tevkifata tabi olacağı da bu maddede belirtilmiştir.

Madde 15. — Hizmetler :

Hizmet faaliyetlerinde, hizmetin yapıldığı yer esasına göre vergileme esas benimsenmiştir. Yani hizmeti yapanın mukim olduğu Âkit Devlet esas itibarıyla vergileme hakkına sahiptir; hizmet diğer Âkit Devlette ifa edilmişse vergilendirme hakkı bu diğer Devlete tanınmıştır. Gerek serbest meslek kazançlarının ve gerekse ücretlerde vergileme hakkı faaliyetin icra edildiği devlete ait ise de, faaliyetin 183 günü aşmaması halinde, bu devletin vergilendirme hakkı yoktur, bu halde de ikamet Devleti bu ücret ve kazançlarını vergilendirme hakkına sahibolacaktır. Ayrıca Deniz ve Hava nakliyat teşebbüslerine ait deniz ve hava taşıtlarında çalışan hizmetlilerle ilgili istihkaklar, şirketin kanunî merkezinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilecektir.

Madde 16. — Yönetici İstihkakları :

Bir Âkıt Devlette mukim bir gerçek veya tüzel kişinin diğer Devlette mukim bir şirketin yönetim veya denetim kurulu üyesi sıfatıyla aldığı primleri, ikramiyeleri, huzur haklarını ve diğer benzeri ödemeleri kapsamaktadır. Bu hizmetlerin nerede ifa edildiğinin tespiti bazen büyük güçlükler arz ettiğinden, madde bu hizmetlerin bahiskonusu şirketin mukim bulunduğu memlekette ifa edilmiş gibi muameleye tabi tutmaktadır. Yani bu gibi istihkaklar şirketin mukim olduğu Âkıt Devlette vergilendirilecektir.

Madde 17. — Artist ve Sporeular :

Artist ve sporeu faaliyetleri kazançlarının, faaliyetin yapıldığı Âkıt Devlette vergilendirileceği esası benimsenmiştir. Bu hüküm, artistler hakkında 14 nci maddede yazılı kaideye, sporeular hakkında da 15 nci maddede yazılı kaideye bir istisna teşkil etmektedir. Bu madde, haricte gösterilerde bulunan profesyonel sporeuların vergilendirilmesi mevzuunda sık sık ortaya çıkan güçlüklerin bentaraf edilmesini mümkün kılar. Diğer taraftan çok sert hükümler bâzı hallerde kültürel münesebetlere engel teşkil edebilir. Bu mahzurun ortadan kaldırılması için; «Eğer faaliyet, bu Devlette diğer Âkıt Devlet, onun siyasî bölümlerinden biri veya bu diğer Devlette kamuya yararlı sayılan bir teşkilât veya kuruluş tarafından finanse edilen bir ziyaret vesilesiyle diğer Âkıt Devletin bir mukimi tarafından icra ediliyorsa, sağlanan bu gelirler, bu faaliyetin icra edildiği Âkıt Devlette vergilendirilmez»

Madde 18. — Emekli Maaşları :

Ücretli özel hizmetler için ödenen emeklilik maaşları ancak bunları elde edenin mukim bulunduğu memlekette vergilendirilir. Bu hüküm dul ve yetim maaşları ile evvelce ifa edilmiş karşılığında ödenen diğer benzeri istihkakları da kapsar. Bu madde, 19 ncu maddenin 1 nci fıkrası hükümleri kapsamına girmeyen ve Devlete veya onun siyasî bölümlerine veya mahallî idarelere yapılan hizmetlere mukabil elde edilen emeklilik maaşlarına da uygulanabilir.

Madde 19. — Kamu Görevleri :

Bu madde, kamu görevlerine ödenen bedelleri kapsar. İki taraflı vengi anlaşmalarında sık sık tesadüf edilen benzeri hükümler, önceleri, Uluslararası nezaket ve hükümlerlik haklarına uyulmasını amaç edinmekte olup, tatbik sahası oldukça sınırlı bulunmakta idi. Bu maddenin 1 nci fıkrası, Âkıt Devletlerin, uygulama sahasını özel hükümlerle tayin ve tespit edilebilecekleri genel bir ilke getirmektedir. Maddenin, yabancı diplomat ve konsoloslara Devletlerarası hukuk kurallarının uygulama sahasının hiç bir surette sınırlandırma gayesine gitmeyip, bu kuralların kavramadığı halleri derpiş ettiğine işaret etmek gerekir.

Madde 20. — Öğrenci ve Öğretmenler :

Bir Âkıt Devletin uyruğu olan ve diğer Âkıt Devlette yalnızca öğrenim veya meslekî yetiştirme için geçici olarak bulunan öğrenci veya stajyerlerin geçimi, öğrenimi veya meslekî yetiştirme ile ilgili masraflarını karşılamak üzere aldığı paralar, bu diğer Âkıt Devlet dışındaki kaynaklardan sağlanmaları şartıyla, bu diğer Devlette vergilendirilmez. Aynı esas, geçici bir süre için olmak kaydıyla, öğretmenlere de uygulanacaktır. Bunun yanında, bir Âkıt Devlet uyruğunun, diğer Âkıt Devlette, senede 183 günü aşmayan süre veya süreler için, öğrenim veya meslekî yetiştirmeyle ilgili hizmetlerden sağladıkları istihkakların kaynağı ne olursa olsun, hizmetin görüldüğü Âkıt Devlette vergilendirilmeyeceği esası da getirilmektedir. Bu fıkra, Avusturya'da stajda bulunan Türk öğrencileri için son derece faydalı bir istisna hükmü getirmektedir. Onların staj süresinde kazandıkları ücretleri vergilendirilmeyecektir.

Madde 21. — Anlaşmada Açıkça Belirtilmeyen Gelirler :

OECD modeli her tip gelirden (bu maddeye giren gelirlerde) ikamet esasına göre vergilendirme öngördüğü halde, Avusturya ile yapılan anlaşma Âkıt Devletlerden birinde doğan gelirlere kaynak esasını, bu Devletler dışında doğan gelirlere ise ikamet esasını uygulamaktadır. Bu madde de bizim lehimizeyiz.

Madde 22. — Servet :

Bu madde, veraset ve intikal vergileri hariç, sadece servet üzerine müesses vergilere ilişkindir. Maddenin uygulama sahasına giren servet vergileri, Anlaşmanın kapsamına giren vergilere ilişkin 2 nci maddede yazılı vergilerdir.

Bilindiği üzere, Türk Vergi mevzuatında Servet Vergisi bulunmamakla beraber, memleketimizde yatırılmış değerlerin sahiplerinin ikâmet devresinde Servet Vergisi dışında bırakılması bir bakıma zorunludur. Yurdumuza yatırımları teşvik edebilecek mahiyette olması itibarıyla, bu hükmün Anlaşmaya girmesi sağlanmıştır. Yalnız ulaştırma kurumlarına ait taşıtların devrinden doğan kazançlar teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilecektir. (O. E. C. D. modelinde fiilî iş merkezi esası uygulanır.)

Madde 23. — Çifte vergilendirmenin önlenmesi :

Bu Anlaşmada, yarı istisna, yarı mahsup sistemi benimsenmiştir. Temettü, faiz, gayrimenkul bedelleri ve serbest meslek kazançlarından elde edilen gelirler için mahsup, diğerleri için istisna sistemi kabul edilmiştir. Ayrıca mahsup teriminin, hem Kurumlar Vergisini ve hem de kaynakta kesilen Gelir Vergisini kapsadığı belirtilmiştir; bu madde bize, kurum kazançlarını vergilendirdikten sonra, hissedarlara dağıtılmı dağıtılmasın, kalan kısım üzerinden kaynakta bir Gelir Vergisi tevkifatı imkânı sağlamaktadır. Esasen mevzuatımız da bu yönde uygulamaya müsait bulunmaktadır. Avusturya mukimi bir kişi, Türkiye'de doğan ve orada, Türk ekonomisinin gelişmesini teşvik amacıyla Türk mevzuatında öngörülen özel tedbirler dolayısıyla yüzde 10'un altında indirilen bir nispet ile vergilendirilen faiz ve gayrimaddî hak bedelleri elde ederse, ikinci fıkradaki mahsup esasları dâhilinde, bu faiz veya gayrimaddî hak bedellerinin sayrisafî tutarlarının en az yüzde 10'u Avusturya'da bu gelirlerden alınan vergiden mahsup edilecektir. Böyle bir farazi mahsup hakkı yatırımların teşviki bakımından faydalı olur Avusturya müteşebbislerine tanıyacağımız vergi teşvik tedbirlerinin Avusturya Hükümeti tarafından vergilendirilerek tesirsiz hale gelmesini önlemektedir.

Madde 24. — Bilgi mübadelesi :

Çifte vergilendirmeyi önlemeye ilişkin bir Anlaşmanın tatbiki iki Âkit Devletin vergi idareleri arasında duruma göre, az veya çok sıkı bir işbirliği gerektirir. Millî vergi mevzuatı ve Anlaşma ile ilgili kuralların tatbikini gerektiren vâkıaların tespiti için muayyen hallerde işbu madde, Anlaşma hükümlerine uygun bir vergilendirme esasının tespiti zamanında, hangi şartlar altında bilgi teati edileceğini tasrih eden kaideleri ihtiva etmektedir.

Madde 25. — Ayrım yapılmaması :

Bu madde ile, her iki Âkit Devletin birbirlerinin uyruklarına, teşebbüslerine ve teşebbüslere ait işyerlerine vergilendirme bakımından herhangi bir ayrım yapılmaması esasları getirilmektedir.

Madde 26. — Sulh usulü :

Bu madde, Anlaşmanın uygulanması ile ilgili hususlarda, başvurulacak sulh usulü esaslarını belirtmektedir.

Ayrıca Anlaşmaya konulan bir hükümle Avusturya'da çalışan işçilerimizin vergi meselelerinde kendilerine yardımcı olmak üzere, Türk Elçiliği nezdinde görevli memurlarımıza aynen karşı Devletin vergi, avukat ve müşavirliklerine eşit temsil ve hareket yetkileri sağlanmıştır. Bu son derece önemli bir keyfiyettir. Türk işçilerinin Avusturya vergi makamlarıyla ilişkilerinde kendilerine hükümetimiz gerekli yardımları yapabilecektir.

Madde 27. — Diplomasi ve konsolosluk memurları :

Bu madde ile diplomasi ve konsolosluk memurlarının gerek Devletler Hukuku genel kurallarına gerekse özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarını etkilemediği belirtilmektedir.

Madde 28. — Yürürlüğe girme :

Anlaşmanın, her iki Âkit Devlette, usulüne göre onaylanarak yürürlüğe gireceğini ve her iki Âkit Devlette hangi vergilendirme dönemleri için uygulanacağını belirtmektedir.

Madde 29. — Yürürlükten kalkma :

Anlaşmanın, her iki Âkıt Devletin biri tarafından feshedilmedikçe yürürlükte kalacağını belirtmektedir. Fesih usulleri ve fesih halinin heriki Âkıt Devlette hangi vergilendirme dönemleri için hüküm ifade edeceği belirtilmiştir.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 1/453
Karar No. : 50

24 . 7 . 1971

Yüksek Başkanlığa

3 Kasım 1970 tarihinde Viyana'da imzalanan «Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bazı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşma»nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Gereğinde arz ve izah olunan hususlar Komisyonumuzca da uygun görülerek, tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı
Muğla
A. Buldanlı

Sözcü
Diyarbakır
S. Savaş

Kâtip
İstanbul
H. Dolun

Artvin
A. N. Budak
İmzada bulunamadı

Bolu
N. Bayramoğlu

Bolu
Ş. Kıyıköğlu

İstanbul
N. Eroğan

Çanakkale
Z. Gülsen

Erzurum
S. Erverdi

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/453
Karar No. : 6

24 . 12 . 1971

Yüksek Başkanlığa

3 Kasım 1970 tarihinde Viyana'da imzalanan «Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin anlaşma»nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede belirtilen hususlar Komisyonumuzca da uygun görülerek, anlaşmanın onaylanmasına mütedair tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Ankara	İstanbul	Balıkesir	Adana
<i>O. Alp</i>	<i>O. Kabîbay</i>	<i>A. İhsan Kırmılı</i>	<i>A. Rıza Güllüoğlu</i>
Adana	Afyon K.	Bursa	Bursa
<i>K. Satır</i>	<i>R. Çerçel</i>	<i>C. Külâhlı</i>	<i>İ. Öktem</i>
İmzada bulunamadı			
Çankırı	Diyarbakır	İstanbul	İstanbul
<i>H. Dağlı</i>	<i>B. Eğilli</i>	<i>S. Orkunt</i>	<i>İ. Sancar</i>
İstanbul	İzmir	Konya	Konya
<i>N. İktbal Tokgöz</i>	<i>N. Kürşad</i>	<i>Ö. Ölçmen</i>	<i>T. Yılmaz Öztuna</i>
İmzada bulunamadı		İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı
	Maras	Zonguldak	
	<i>M. Nejat Çuhadar</i>	<i>F. Fırat</i>	

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/453
Karar No. : 158

6 . 5 . 1972

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan (3 Kasım 1970 tarihinde Viyana'da imzalanan, «Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu kanun tasarısı) ile önhavalesi uyarınca Maliye ve Dışişleri komisyonlarımızca hazırlanan raporlar, Dışişleri ve Maliye Bakanlığı temsilcileri de katıldığı toplantıda incelendi ve görüşüldü.

Tasarı ile Türkiye - Avusturya İktisadî ilişkileri yönünden ve bilhassa Avusturya sermaye ve teşebbüslerinin kendi kalkınma amaçlarımıza uygun şekilde yurdumuza gelmesi imkânı sağlanacağı gibi çifte vergilendirme durumu da önlenmiş olacaktır. Bu suretle her iki Hükümet arasındaki ticarî iktisadî, kültür ve işçi akımı münasebetleri daha iyi bir şekilde düzenlenme imkânına kavuşmuş olacaktır.

29 maddeden meydana gelmiş olan tasarıda özellikle anlaşma kapsamına giren kişiler vergiler, genel tanımlar malî ikametgâh, işyeri, gayrimenkul gelirleri, teşebbüs kazançları, deniz ve hava ulaşımı, ortak teşebbüsler, temettüleri, faizler, gayrimaddî hak bedelleri, sermaye değer artış kazançları serbest meslek faaliyetleri, hizmetler, yönetim istihkakları, artist ve sporcular, emekli maaşları, kamu görevleri, öğrenci ve öğretmenler, servet vergileri, çifte vergilendirmenin önlenmesi bilgi mübadelesi, sulh usulü, diploması ve konsolosluk memurları, konularında yapılacak işlemlerinin millî menfaatlerimize en uygun şekilde tespit edilerek hazırlandığını müşahade eden Komisyonumuzca tasarı olumlu karşılanmış ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarının 1 nci, 2 nci ve 3 ncü maddelerinin aynen kabulüne, anlaşma tarihinin eski olduğu ve tasarının biran evvel kanunlaşmasının faydalı olacağı gerekçesiyle Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Bu itibarla öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Balıkesir	Ankara	Malatya
<i>C. Bilgehan</i>	<i>M. K. Yılmaz</i>	<i>A. Karaaslan</i>
Adana	Amasya	Ankara
<i>S. Kılıç</i>	<i>S. Aygün</i>	<i>H. Balan</i>
Aydın	Bolu	Denizli
<i>N. Menteşe</i>	<i>H. İ. Cop</i>	<i>H. Oral</i>
Diyanbakır	Giresun	İçel
<i>S. Saveri</i>	<i>M. E. Turgutalp</i>	<i>C. Okyayuz</i>
Konya	Konya	Mamisa
<i>N. Kalaycıođlu</i>	<i>B. Müderrisođlu</i>	<i>H. Okçu</i>
	Zonguldak	
	<i>K. Nedimoğlu</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3 Kasım 1970 tarihinde Viyana'da imzalanan «Gelir ve Servet Vergilerinde Çifte Vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bazı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşma»nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 3 Kasım 1970 tarihinde Türkiye ve Avusturya Hükümetleri arasında Viyana'da imzalanan «Gelir ve Servet Vergilerinde Çifte Vergilendirmenin önlenmesine ve diğer bazı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşma»nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun, Anlaşma'nın onay belgelerinin teati edilmesiyle yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5 . 3 . 1971

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>H. Dinçer</i>	Devlet Bakanı <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>T. Bilgin</i>
Adalet Bakanı <i>Y. Z. Önder</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>H. Mentешеoğlu</i>	Dışişleri Bakanı V. <i>H. Dinçer</i>
Maliye Bakanı <i>M. Erez</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Oğuz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>T. Gülez</i>	Ticaret Bakanı <i>G. Titrek</i>
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Ertem</i>	Ulaştırma Bakanı <i>O. Tuğrul</i>
Çalışma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Sanayi Bakanı <i>S. Kılıç</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>N. Mentеше</i>	Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Cevheri</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>H. Nakiboğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>T. Kapanlı</i>	Orman Bakanı <i>H. Özalp</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>İ. Sezgin</i>

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında Gelir ve Servet Vergilerinde Çifte Vergilendirmenin Önlenmesine ve diğer bâzı hususların düzenlenmesine ilişkin Anlaşma

Türkiye Cumhuriyeti
ve
Avusturya Cumhuriyeti

Gelir ve Servet vergilerinde çifte vergilendirmeyi önlemek ve diğer bâzı hususları düzenlemek amacıyla aşağıdaki şekilde mutabık kalmışlardır:

MADDE : 1

Anlaşmanın kapsamına giren kişiler

Bu Anlaşma, Âkıt Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanır.

MADDE : 2

Anlaşmanın kapsamına giren vergiler

1) Bu Anlaşma, tahsil şekil ne olursa olsun, Âkıt Devletlerden herbiri veya bunların siyasi bölümleri hesabına, tahsil olunan Gelir ve Servet vergilerine tatbik olunur.

(2) Menkul ve gayrimenkul malların mülkiyetinin devrinden doğan değer - artış kazançları vergileriyle, sermaye yeniden değerlendirme kazançları vergileri dâhil olmak üzere toplam gelir üzerinden toplam servet üzerinden veya servetin unsurları üzerinden alınan vergiler Gelir ve Servet vergileri sayılır.

(3) Anlaşmanın uygulanacağı halihazır vergiler şunlardır :

a) Türkiye Cumhuriyeti için :

- (i) Gelir Vergisi;
- (ii) Kurumlar Vergisi;

b) Avusturya Cumhuriyeti için :

- (i) Gelir Vergisi (Einkommensteuer);
- (ii) Kurumlar Vergisi (die Körperschaftsteuer);
- (iii) Mesken inşaatının teşviki ve aile yüklerinin eşitlenmesi için gelirden alınan Vergi (der Beitrag vom Einkommen zur Förderung des Wohnbaues und für Zwecke des Familienlastenausgleiches);
- (iv) Felâket fonları için gelirden alınan Vergi (der Katastrophenfondsbeitrag vom Einkommen);
- (v) Özel Gelir Vergisi (die Sonderabgabe vom Einkommen);
- (vi) Yönetici İstihkakları Vergisi (die Aufsichtsratsabgabe);
- (vii) Servet Vergisi (die Vermögensteuer);
- (viii) Felâket fonları için servetlerden alınan Vergi (der Katastrophenfondsbeitrag vom Vermögen);
- (ix) Özel Servet Vergisi (die Sonderabgabe vom Vermögen);
- (x) İntikal Vergisi dışında kalan servet unsurları üzerinden alınan Vergi (die Abgabe von Vermögen, die der Erbschaftssteuer entzogen sind);
- (xi) İşletme Vergisi ile bu verginin ücretlerden alınan kısmı (die Gewerbesteuer einschließlich der Lohnsummensteuer);
- (xii) Arazi Vergisi (die Grundsteuer);
- (xiii) Tarım ve Orman İşletmeleri Vergisi (die Abgabe von land - und forstwirtschaftlichen Betrieben);

- (xiv) Aile yardımlarına mahsus tevzin fonu için tarım ve orman işletmelerinden alınan Vergi (die Beiträge von landund forstwirtschaftlichen Betrieben zum Ausgleichsfonds für Familienbeihilfen);
- (xv) Arsa Kıymet Vergisi (die Abgabe vom Bodenwert bei unbebauten Grundstücken).
- (4) Anlaşma, halihazır vergilere ilâve edilecek veya onların yerini alacak aynı veya benzeri mahiyetteki ileride konulacak vergilere de uygulanır. Âkıt Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın kapsamına giren vergi mevzuatlarında yapılacak değişiklikleri, yekdiğerlerine bildireceklerdir.

MADDE : 3

Genel tanımlar

- (1) Metin farklı bir yorumu gerektirmedikçe bu anlaşma bakımından :
- a) «Bir Âkıt Devlet» ve «diğer Âkıt Devlet» deyimleri metindeki kullandığı yere göre; Türkiye Cumhuriyeti veya Avusturya Cumhuriyetini belirtir.
- b) «Vergi» terimi, anlamının ikinci maddesinde yer alan vergileri belirtir.
- c) «Kişi» terimi, gerçek kişileri, şirketleri ve diğer bütün kişi topluluklarını kapsar.
- d) «Şirket» terimi, bütün tüzel kişileri veya vergileme yönünden tüzel kişi sayılan bütün kuruluşları belirtir.
- e) «Uyruk» terimi;
- (i) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak: «Türk Vatandaşlığı Kanunu» na göre, Türk vatandaşlığını haiz bütün gerçek kişileri ve Türkiye Cumhuriyetinde yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş bütün tüzel kişileri, şahıs şirketlerini ve birlikleri;
- (ii) Avusturya Cumhuriyeti ile ilgili olarak: Avusturya vatandaşlığını haiz bütün gerçek kişileri ve Avusturya Cumhuriyetinde yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş bütün tüzel kişileri, şahıs şirketlerini ve birlikleri belirtir.
- f) «Bir Âkıt Devlet teşebbüsü» ve «diğer Âkıt Devlet teşebbüsü» deyimleri, sırasıyle, bir Âkıt Devlet mukimi tarafından işletilen bir teşebbüsü ve diğer Âkıt Devlet mukimi tarafından işletilen bir teşebbüsü belirtir.
- g) «Yetkili makam» terimi;
- (i) Türkiye Cumhuriyetinde, Maliye Bakanı veya yetkili temsilcilerini;
- (ii) Avusturya Cumhuriyetinde, Federal Maliye Bakanlığını belirtir.
- (2) Anlaşmanın bir Âkıt Devlet tarafından uygulanmasında, başka şekilde tanımlanmamış olan bütün deyimler, metin farklı bir yorumu gerektirmedikçe, o Devletin bu anlaşmanın konusunu teşkil eden vergilerle ilgili kanunlarında belirtilen anlamı taşırlar.

MADDE : 4

Malî ikametgâh

(1) Bu anlaşma bakımından «bir Âkıt Devlet mukimi» deyimini, anılan Devletin mevzuatı gereğince, ikametgâhı, meskeni, kanunî merkezi, iş merkezi veya diğer benzer mahiyette herhangi bir kıstasa istinaden vergiye tabî tutulan bütün kişileri belirtir.

(2) Bir gerçek kişi, 1 nci fıkra hükmüne göre Âkıt Devletler'den her birinin mukimi sayıldığı takdirde, durum, aşağıdaki esaslara göre çözümlenir:

a) Bu kişi, daimî bir meskene sahip bulunduğu Âkıt Devletin mukimi sayılır. Her iki Âkıt Devlette daimî meskeni mevcutsa, kişisel ve ekonomik ilişkilerinin en yakından bağlı bulunduğu (hayatî menfaatlerinin merkezi) Âkıt Devletin mukimi sayılır.

b) Bu kişinin hayatî menfaatlerinin merkezinin bulunduğu Âkıt Devlet tâyin edilemiyorsa veya Âkıt Devletlerden hiç birinde daimî mesken sahibi değilse, mutaden oturduğu Âkıt Devletin mukimi sayılır.

e) Bu kişi Âkıt Devletlerden her birinde mutaden oturur veya hiç birinde mutaden oturmaz ise, uyruğu olduğu Âkıt Devletin mukimi sayılır.

d) Bu kişi Âkıt Devletlerden her birinin uyrukluğunu haiz ise veya hiç birinin uyruğu değilse, Âkıt Devletlerin yetkili makamları, 26 nci maddedeki usuller dairesinde meseleyi hallederler.

(3) Gerçek kişiler dışında kalan bir kişinin, 1 nci fıkra hükmüne göre Âkıt Devletlerden her birinin mukimi sayılması halinde, Âkıt Devletlerin yetkili makamları, 26 nci maddedeki usuller dairesinde meseleyi hallederler.

MADDE : 5

İşyeri

(1) Bu anlaşma bakımından «İşyeri» deyimi, teşebbüsün faaliyetini kısmen veya tamamen yürüttüğü bir sabit iş tesisini ifade eder.

(2) «İşyeri» deyimi, şunları kapsar :

a) İdare merkezi;

b) Şube;

c) Büro;

d) Fabrika;

e) Atelye;

f) Maden ocağı, taş ocağı veya bütün diğer tabii kaynaklar istihraç yeri;

g) Süresi altı ayı aşan inşaat veya montaj şantiyesi.

(3) Aşağıdaki hallerde işyeri var sayılmaz :

a) Tesisler, teşebbüse ait emtiaın sadece stoklanması, teşhiri veya teslimi amacıyla kullanılırsa;

b) Teşebbüse ait emtia sadece stoklama, teşhir veya teslim amacıyla depolanırsa;

c) Teşebbüse ait emtia, bir başka teşebbüs tarafından sadece işlenmek üzere depolanırsa;

d) Bir sabit iş tesisi, teşebbüs için sadece emtia satın alınması veya bilgi toplanması amacıyla kullanılırsa;

e) Bir sabit iş tesisi, teşebbüs için sadece reklâm, bilgi sağlanması, bilimsel araştırmalar veya hazırlayıcı veya yardımcı mahiyette benzer faaliyetler için kullanılırsa.

(4) Bir Âkıt Devlet teşebbüsü, diğer Âkıt Devlette - 5 nci fıkrada belirtilen bağımsız bir statüden yararlanan acenta dışında - kendi adına mukavele akdine yetkili bir kişi aracılığıyla ve arızî olmayan bir şekilde mukaveleler akdediyorsa, bu mukaveleler emtia alımıyla sınırlı bulunmamak şartıyla, bu diğer Âkıt Devlette bir işyerine sahip sayılır.

(5) Bir Âkıt Devlet teşebbüsü kendi mutad faaliyetleri çerçevesinde kalmaları şartıyla, bir simsar, bir genel komisyoncu veya müstakil statüyü haiz bir başka aracı vasıtasıyla diğer Âkıt Devlette faaliyet göstermekle, bu diğer Devlette bir işyerine sahip sayılmaz.

(6) Bir Âkıt Devlet mukimi bir şirketin, diğer Âkıt Devlet mukimi veya o Devlette faaliyette bulunan (bir işyeri aracılığıyla olsun, olmasın) bir şirketi kontrol etmesi veya onun tarafından kontrol edilmesi hali, kendi başına, bu şirketlerden herhangi birinin yekdiğerinin bir işyeri adedilmesine yeterli değildir.

MADDE : 6

Gayrimenkul gelirleri

(1) Gayrimenkul mallardan doğan gelirler, bu malların bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

(2) «Gayrimenkul mallar» terimi, bu malların bulunduğu Âkıt Devletin mevzuatına göre tanımlanır. Bu terim, her halükârda, teferruatı, ziraat ve orman işletmelerinin tesisatı ve teçhi-

zadı ile hayvanlarını, her türlü deniz avlanma mahallini gayrimenkul mülkiyetine ilişkin özel hukuk hükümlerinin uygulandığı hakları, gayrimenkul intifa hakları ile maden ocaklarının, kaynakların ve diğer yeraltı servetlerinin işletme ve imtiyazlarından doğan sabit veya değişken bedeller üzerindeki hakları kapsar; gemiler, vapurlar ve hava taşıtları gayrimenkul mal sayılmazlar.

(3) 1 ne fıkra hükmü, gayrimenkul malların işletilmesi, âdî kira veya hâsılât kirası suretiyle kiralanması ve diğer bütün şekillerde kullanılmasından doğan gelirlere uygulanır.

(4) 1 ve 3 ne fıkra hükümleri, bir teşebbüsün gayrimenkullerinden ve keza bir serbest mesleğin icrasında kullanılan gayrimenkullerden sağlanan gelirlere de uygulanır.

MADDE : 7

Teşebbüs kazançları

(1) Bir Âkıt Devlet teşebbüsünün kazançları, teşebbüs diğer Âkıt Devletteki faaliyetini o Devlette bulunan bir işyeri vasıtasıyla yürütmedikçe, ancak bu Devlette vergilendirilir. Eğer teşebbüs faaliyetini diğer Âkıt Devlette bulunan bir işyeri vasıtasıyla yürütüyorsa, kazançların, yalnızca işyerine izafe edilen kısmı, diğer Âkıt Devlette vergilendirilir.

(2) Bir Âkıt Devlet teşebbüsü diğer Âkıt Devletteki faaliyetini o Devlette bulunan bir işyeri vasıtasıyla yürütüyorsa, bu işyerinin aynı veya benzeri şartlarda, aynı veya benzeri faaliyet gösteren ve kendisinin işyerini teşkil ettiği teşebbüsle tamamen müstakil muamelelerde bulunan ayrı ve bağımsız bir teşebbüs olsa idi ne kazanç elde edecek idiyse, bu işyerine Âkıt Devletlerden her birinde o kazançlar izafe edilir.

(3) Bir işyerinin kazançlarının tespitinde, işyerinin bulunduğu Devlette veya onun haricinde, bu işyeri tarafından güdülen amaçlar için yapılmış olan giderlerin indirilmesi kabul edilir.

(4) Bir işyerinin kendi teşebbüsü için sadece emtia satın almış olması dolayısıyla, bu işyerine herhangi bir kazanç izafe edilemez.

(5) Kazançlar, bu Anlaşma'nın diğer maddelerinde ayrıca hükme bağlanan gelir unsurlarını ihtiva ettiği takdirde, o maddeler hükümleri, işbu madde hükümlerinden etkilenmez.

MADDE : 8

Deniz ve Hava Nakliyatı

Uluslararası seyrüseferde, deniz ve hava taşıtlarının işletilmesinden sağlanan kazançlar, ancak teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

MADDE : 9

Ortak Teşebbüsler

a) Bir Âkıt Devlet teşebbüsü diğer Âkıt Devlet teşebbüsünün yönetimine, kontrolüne veya sermayesine doğrudan veya dolaylı şekilde katıldığı, veya

b) Aynı kişiler hem bir Âkıt Devlet teşebbüsü hem de diğer Âkıt Devlet teşebbüsünün yönetimine, kontrolüne veya sermayesine doğrudan veya dolaylı şekilde katıldıkları, ve her iki halde de, her iki teşebbüs, ticarî ve malî ilişkilerinde bağımsız teşebbüsler arasında kararlaştırılacak şekilde farklı olarak kabul edilen veya ettirilen şartlarla birbirlerine bağlı buldukları takdirde, bu teşebbüslerden birinin bu şartlar olmasa idi elde etmiş olacağı fakat bu şartlar sebebiyle elde edemediği kazançlar, bu teşebbüsün kazanımına ithal edilir ve ona göre vergilendirilir.

MADDE : 10

Temettüler

(1) Bir Âkıt Devlet mukimi bir şirket tarafından diğer Âkıt Devlet mukimi bir kişiye ödenen temettüleri, bu diğer Devlette vergilendirilir.

(2) Bununla beraber, bu temettüler, temettüleri ödeyen şirketin mukimi bulunduğu Âkıt Devlette, bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir; fakat bu suretle alınan vergi :

a) Eğer temettülerin lehdarı temettüleri ödeyen şirketin sermayesinin enaz yüzde 25'ini elinde bulunduran bir şirket ise (şahıs şirketleri hariç), temettülerin gayrisafii tutarının yüzde 25'ini,

b) Diğer bütün hallerde temettülerin gayrisafii tutarının yüzde 35'ini aşamaz.

(3) Âkıt Devletlerden birinin mukimi bir şirket tarafından diğer Âkıt Devlet mukimi bir şirkete dağıtılan temettüler, her iki şirket bu diğer Âkıt Devlet'in mukimi olsalardı, bu temettüler vergiden nasıl istisna edilecek idiyse, bu diğer Devlet de, o şekilde vergiden istisna edilebilirler.

(4) Bu maddede kullanılan «temettüler» terim, hisse senetlerinden, intifa hisse senetlerinden, veya intifa senetlerinden, kurucu hisselerinden veya alacaklar hariç diğer kazanç paylarından sağlanan gelirleri ve keza, temettü tevzi eden şirketin mukimi bulunduğu Devlet'in vergi mevzuatına göre hisse senetleri geliri sayılan diğer şirket hisselerinden doğan gelirleri de kapsar.

(5) Bir Âkıt Devlet temettü lehdarı, temettüleri ödeyen şirketin mukimi bulunduğu diğer Âkıt Devlette temettüleri sağlayan iştirakin fiilen bağlı bulunduğu bir işyerine sahipse, 7 nci madde hükümleri uygulanır.

(6) Bir Âkıt Devletteki faaliyetini orada bulunan bir işyeri aracılığı ile icra eden diğer Âkıt Devletin bir teşebbüsünün kazançları, 7 nci maddeye göre vergilendirildikten sonra, kalan kısmı üzerinden, işyerinin bulunduğu ilk Devletin iç mevzuatına göre vergilendirilir.

MADDE : 11

Faizler

(1) Bir Âkıt Devlette doğan ve diğer Âkıt Devletin bir mukimine ödenen faizler, bu diğer Devlette vergilendirilir.

(2) Bununla beraber, bu faizler hâsıl oldukları Âkıt Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir; fakat bu suretle alınan vergi, faiz miktarının yüzde 15'ini aşamaz.

(3) Bu maddede kullanılan «faiz» terimi, kamu borçlanmasından ipotek garantisine bağlı olsun olmasın veya kazanca iştirak şartını taşıyan taşınmaz istikraz tahvillerinden ve her nevi alacaklarla doğan gelirler ile bu gelirlerin hâsıl olduğu Devletin vergi mevzuatına göre istikrazat geliri sayılan bütün diğer gelirleri kapsar.

(4) Bir Âkıt Devlette mukim faiz lehdarı, faizlerin doğduğu diğer Âkıt Devlette, faizleri doğuran alacağın fiilen bağlı bulunduğu bir işyerine sahipse, 7 nci madde hükümleri uygulanır.

(5) Borçlu bizzat bir Âkıt Devlet, veya bu devletin bir siyasî bölümü veya bir mahallî idaresi veya bir mukimi olduğu takdirde, faizler bu Devlette doğmuş sayılır; bununla beraber, bir Âkıt Devlet'in mukimi olsun veya olmasın, faiz borçlusu bir Âkıt Devlette faizleri doğuran istikrazın kendisi için akdedildiği ve bu faizleri ödemekle yükümlü bir işyerine sahipse, anılan faizler, işyerinin bulunduğu Âkıt Devlette doğmuş sayılır.

(6) Borçlu ve alacaklı arasında veya her ikisi ile üçüncü şahıslar arasında mevcut özel ilişkiler dolayısıyla, ödenen faiz miktarı, faizlerin bulunduğu alacak nazara alınarak, bu nevi ilişkilerin mevcut bulunmaması halinde borçlu ile alacaklı arasında kararlaştırılacak olan faiz miktarını aştığı takdirde bu madde hükümleri ancak bu son miktara uygulanır. Bu takdirde ödemelerin fazla kısmı, Âkıt Devletlerden her birinin mevzuatına göre ve bu anlaşmanın diğer hükümleri gözetilerek bulundurulur ve vergilendirilir.

MADDE : 12

Gayrimaddî Hak Bedelleri

(1) Bir Âkıt Devlette doğan ve diğer Âkıt Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddî hak bedelleri, ancak, bu diğer Devlette vergilendirilir.

(2) Bununla beraber, gayrimaddî hak bedelleri, bunların doğduğu Âkıt Devlette ve bu Devlet mevzuatına göre vergilendirilebilir; ancak, alınan vergi, gayrimaddî hak bedellerinin gayri-sâfi miktarının % 10'nu aşamaz.

(3) Bu maddede kullanılan «gayrimaddî hak bedeli» deyimi, sinema filmleri ile televizyon film ve bandları dâhil olmak üzere edebî, artistik veya ilmî bir eser üzerindeki telif hakkının; bir ihtira beratının, sınaî veya ticarî bir alâmeti farikannın; bir resim veya bir modelin, bir plânın, gizli bir formül veya bir imalât usulünün kullanılması veya kullanma imtiyazı ile bir sınaî, ticarî veya ilmî teşhizatın kullanılması veya kullanma imtiyazı ve sınaî, ticarî veya ilmî alanlarda elde edilmiş bir tecrübeye ait bilgiler için ödenen her nevi bedelleri kapsar.

(4) Bir Âkıt Devlet mukimi gayrimaddî hak bedeli lehdarı, gayrimaddî hak bedellerinin hasıl olduğu diğer Âkıt Devlette gayrimaddî hak bedellerini doğuran hak veya malın fiilen bağlı bulunduğu bir işyerine sahip ise, 7 nci madde hükümleri uygulanır.

(5) Borçlu bizzat bir Âkıt Devlet veya bu Devletin bir siyasî bölümü veya bir mahallî idaresi veya bir mukimi olduğu takdirde, gayrimaddî hak bedelleri bu Devlette doğmuş sayılır.

Bununla beraber, bir Âkıt Devlet mukimi olsun veya olmasın gayrimaddî hak bedeli borçlusu, bir Âkıt Devlette, gayrimaddî hak bedelinin ödenmesine âmil olan mukavelenin kendisi için akdedildiği ve bu gayrimaddî hak bedelini ödemekle yükümlü bir işyerine sahip ise, anılan gayrimaddî hak bedelleri, işyerinin bulunduğu Âkıt Devlette doğmuş sayılır.

(6) Borçlu ve alacaklı arasında veya her ikisi ile üçüncü kişiler arasında mevcut özel ilişkiler dolayısıyla, ödenen gayrimaddî hak bedeli, bu bedelin ödendiği hak veya bilgi nazara alınarak, bu nevi ilişkilerin mevcut bulunmaması halinde borçlu ile alacaklı arasında kararlaştırılacak olan gayrimaddî hak bedelini aştığı takdirde, bu madde hükümleri ancak bu son miktara uygulanır. Bu takdirde, ödemelerin fazla kısmı, Âkıt Devletlerden her birinin mevzuatına göre ve bu Anlaşmanın diğer hükümleri gözönünde bulundurularak vergilendirilir.

MADDE : 13

Sermaye Değer - Artış Kazançları

(1) 6 nci Maddenin 2 nci fıkrasında tanımlanan gayrimenkul mallar mülkiyetinin devrinden doğan kazançlar, bu malların bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

(2) Bir Âkıt Devlet teşebbüsünün diğer Âkıt Devlette sahibi bulunduğu bir işyerinin aktifindeki menkul mallar mülkiyetinin devrinden veya bir Âkıt Devlet mukimi bir kişinin diğer Âkıt Devlette bir serbest meslek icrası için kullandığı sabit bir çalışma yeri için gerekli menkul malların mülkiyetinin devrinden doğan kazançlar ile bu işyerinin (yalnız veya bütünüyle beraber) tamamıyla mülkiyetinin devrinden veya serbest meslek icrasına gerekli menkul malların mülkiyetinin devrinden doğan kazançlar, bu diğer Devlette vergilendirilir. Bununla beraber, 22 nci maddenin 3 ncu fıkrasında belirtilen menkul malların mülkiyetinin devrinden doğan kazançlar, yalnızca, söz konusu malların anılan madde gereğince vergiye tabi bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

(3) 1 nci ve 2 nci fıkralarda anılanlar dışında kalan bütün malların mülkiyetinin devrinden doğan kazançlar, yalnızca devreden mukimi bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

Bununla beraber, bu kazançlar, devredilen malların bu diğer Devlette bulunması ve iktisap ve devir arasında geçen sürenin altı ayı aşmaması halinde bu diğer Devlette vergilendirilir. Bu bendin uygulanması bakımından, şirketin kanunî merkezinin bulunduğu Devlet, hisse senetlerinin bulunduğu yer olarak kabul edilir.

MADDE : 14

Serbest meslek faaliyetleri

(1) Bir Âkıt Devlet mukiminin, bir serbest meslek icrasından sağladığı kazançlar, faaliyet diğer Âkıt Devlet'te icra edilmedikçe, ancak, bu Âkıt Devlet'te vergilendirilir. Faaliyetin diğer Âkıt Devlet'te icra olunması halinde, bu faaliyet dolayısıyla elde edilen kazançlar diğer Devlet'te vergilendirilir.

(2) 1 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkıt Devlet mukiminin diğer Âkıt Devlet'te serbest meslek icrasından sağladığı kazançlar, aşağıdaki hallerde bu kişinin mukim bulunduğu ilk sözü edilen Devlet'te vergilendirilir:

a) İstihkak sahibi, bir takvim yılı içinde toplam olarak 183 günü aşmayan bir süre veya süreler ile diğer Âkıt Devlet'te bulunursa; ve

b) İstihkak, diğer Devlet mukimi olmayan bir kişi tarafından veya onun adına ödenirse; ve

c) İstihkak, istihkakı ödeyen kişinin diğer Âkıt Devlet'te sahibi bulunduğu bir işyeri veya sabit bir çalışma yeri tarafından yüklenilmemişse.

(3) 1 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın bir Âkıt Devlet mukimi tarafından diğer Âkıt Devlet mukimi bir kişiye, ilk Âkıt Devlet dışında icra edilen bir serbest meslek faaliyeti karşılığı ödenen istihkaklar, bu ilk Âkıt Devlet'te ve anılan istihkakların gayrisâfi miktarının % 10'unu aşmayan bir nispet üzerinden vergilendirilir.

(4) Bu maddenin 1, 2 ve 3 ncü fıkralarındaki hükümler, bir teşebbüs tarafından, bir serbest meslek faaliyeti şeklinde ifa edilen işlere ait istihkaklara da uygulanır.

(5) 7 nci madde ile işbu maddenin 1, 2, 3 ve 4 ncü fıkraları hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkıt Devlet mukimi tarafından, bu Âkıt Devlet'te süresi altı ayı aşmayan bir inşaat şantiyesi, veya bir montaj işi ile ilgili olarak ifa edilen bir faaliyet sebebiyle, diğer Âkıt Devletin bir teşebbüsüne ödenen istihkaklar, ilk Âkıt Devlet'te, bu istihkakların gayrisâfi tutarının yüzde 10'unu geçmeyen bir nispette vergilendirilir.

(6) Bu maddede öngörüldüğü şekilde bir Âkıt Devlet tarafından tahsil olunan verginin nispetinin sınırlandırılması, söz konusu faaliyetin sâfi gelir üzerinden vergilendirilmesine ilişkin olarak bu Devlet mevzuatında yer alan hükümleri etkilemez.

MADDE : 15

Hizmetler

(1) 16, 18, 19 ve 20 nci maddeler hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkıt Devlet mukiminin hizmet karşılığı sağladığı ücret, maaş ve benzeri bedeller, hizmet diğer Âkıt Devlet'te icra edilmedikçe, ancak bu Devlet'te vergilendirilir. Hizmetin diğer Âkıt Devlet'te icra edilmesi halinde, bu hizmet dolayısıyla alınan ücretler, bu diğer Devlet'te vergilendirilir.

(2) Aşağıda zikredilen durumlarda, bir Âkıt Devlet mukiminin diğer Âkıt Devlet'te hizmet erbabı olarak aldığı ücretler, 1 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, ancak bu ilk sözü edilen Devlet'te vergilendirilir :

a) İstihkak sahibi ile ilgili takvim yılı içinde toplam olarak 183 günü aşmayan bir süre veya süreler ile diğer Âkıt Devlet'te bulunursa; ve

b) İstihkak diğer Devlet mukimi olmayan bir işveren tarafından veya onun adına ödenirse; ve

c) İstihkak, bu ücreti ödeyen işverenin diğer Âkıt Devlet'te sahibi bulunduğu bir işyeri veya sabit bir çalışma yeri tarafından yüklenilmemişse.

(3) Bir teşebbüs tarafından uluslararası seyrüseferde işletilen bir deniz veya hava taşıtında icra edilen bir işe karşılık ödenen ücretler, 1 nci ve 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkıt Devlet'te vergilendirilir.

MADDE : 16

Yönetici istihkakları

Bir Âkıt Devlet mukiminin, diğer Âkıt Devlette mukim bir şirketin yönetim veya denetim kurulu üyesi sıfatıyla aldığı primler, ikramiyeler, huzur hakları ve diğer benzeri ödemeler, bu diğer Devlette vergilendirilir.

MADDE : 17

Artist ve Sporcular

1. Tiyatro, sinema, radyo veya televizyon artistleri gibi profesyonel sanatçılar ile müzisyenlerin ve sporcuların, bu sıfatla serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri gelirler, 14 ve 15 nci madde hükümlerine bakılmaksızın, bu faaliyetlerin icra edildiği Âkıt Devlette vergilendirilir.

2. Bununla beraber, eğer faaliyet, bu Devlette, diğer Âkıt Devlet, onun siyasi bölümlerinden biri veya bu diğer Devlette kamuya yararlı sayılan bir teşkilât veya kuruluş tarafından finanse edilen bir ziyaret vesilesiyle diğer Âkıt Devletin bir mukimi tarafından icra ediliyorsa, sağlanan bu gelirler, yukarıda 1 nci fıkrada anılan Devlette vergilendirilmez.

MADDE : 18

Emekli Maaşları

19 ncu maddenin 1 nci fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkıt Devlet mukimi bir kişiye evvelce görülen bir hizmet dolayısıyla ödenen emekli maaşları ve diğer benzeri istihkaklar, ancak bu Devlette vergilendirilir.

MADDE : 19

Kamu Görevleri

1. Bir kişiye, bir Âkıt Devlete veya bir siyasi bölümüne, bir mahallî idareye gördüğü kamu görevi mahiyetindeki hizmet karşılığında bu Âkıt Devlet veya bir siyasi bölümü veya bir mahallî idare tarafından doğrudan veya bunlarca kurulmuş fonlardan ödenen emekli maaşları ve istihkaklar o Devlette vergilendirilebilir.

2. Âkıt Devletlerden biri veya onun siyasi bölümleri ile mahallî idarelerden biri tarafından yürütülen ticarî veya sınaî bir faaliyet çerçevesinde görülen bir hizmet karşılığı ödenen istihkaklarla emekli maaşlarına, 15, 16, ve 18 nci maddeler hükümleri uygulanır.

MADDE : 20

Öğrenci ve Öğretmenler

1. Bir Âkıt Devletin uyruğu ve diğer Âkıt Devlette yalnızca öğrenim veya meslekî yetişme için geçici olarak bulunan bir öğrenci veya stajiyerin geçimi, öğrenimi veya meslekî yetişmesi ile ilgili masraflarını karşılamak üzere aldığı paralar, bu diğer Âkıt Devletin dışında kalan kaynaklardan sağlanmaları şartıyla, bu diğer Devlette vergilendirilmez.

2. Aynı şekilde, bir Âkıt Devlet uyruğu olan ve diğer Âkıt Devlette öğretim ve bilimsel araştırmalar yapmak amacıyla bulunan bir öğretmen veya öğretim üyesinin, öğretim veya araştırma karşılığı aldığı istihkaklar, bu bulunmaları daimî bir mahiyet almamak ve bu alınan istihkaklar bu diğer Devlet dışındaki kaynaklardan gelmek kaydıyla, bu diğer Devlette vergilendirilmez; bu hüküm, bir Âkıt Devlet uyruğu olan ve diğer Âkıt Devlette bilimsel araştırmalar yapmak amacıyla bulunan şahıslara da uygulanır.

3. İki Âkıt Devletten birinin uyruğu olan ve öğrenimi veya meslekî yetişmesi ile ilgili tabiki bilgiler edinmek amacıyla bir yıl zarfında 183 günü aşmayan bir süre veya süreler için bu Âkıt Devletten ayrılıp diğer Âkıt Devlete giden öğrenci veya stajiyerlerin bir hizmet karşılığı aldığı her nevi istihkakları, bu hizmetin görüldüğü Âkıt Devlette vergiden müstesna tutulur.

MADDE : 21

Anlaşmada açıkça belirtilmeyen gelirler

1. Bu Anlaşmada farklı bir hüküm bulunmadıkça, kaynağı bir Âkıt Devlette bulunan gelirler, bu Devlette vergilendirilir.

2. Her iki Âkıt Devletin dışındaki kaynaklardan doğan gelir unsurları, bu Anlaşmanın önceki maddeleri uyarınca diğer Âkıt Devlette vergiye tabi olmamaları şartıyla, ancak, bu gelirleri elde eden kişinin mukim bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

MADDE : 22

Servet

1. 6 ncı maddenin 2 nci fıkrasında tanımlanan gayrimenkul mallardan teşekkül eden servet, bu malların bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

2. Bir teşebbüse ait bir işyerinin aktifine dahil menkul mallardan veya bir serbest meslek icrasında kullanılan bir sabit çalışma yerini teşkil eden menkul mallardan teşekkül eden servet, işyerinin veya sabit çalışma yerinin bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

3. Uluslararası seyrüseferde işletilen deniz ve hava taşıtları ile bunların işletilmesine tahsis edilen menkul mallar, ancak teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkıt Devlette vergilendirilir.

4. Bir Âkıt Devlet mukimi bir kişinin servetinin bütün diğer unsurları, ancak bu Devlette vergilendirilir.

MADDE : 23

Önleme usulleri

1. Bir Âkıt Devlet mukimi, aşağıdaki 2 nci fıkrada belirtilen gelirler dışında ve bu Anlaşma hükümleri uyarınca diğer Âkıt Devlete vergilendirilen gelirler elde ettiği veya servet sahibi olduğu takdirde ilk Devlet sözü geçen gelirleri veya serveti vergiden müstesna tutar. Bu istisna hükmü, vergi nispetinin tayini esnasında iki Devletten birinin böylece istisna edilmiş olan gelir veya servet unsurlarını dikkate almak hakkını sınırlamaz.

2. Bir Âkıt Devlet mukimi, bu Anlaşmanın 10, 11, 12 nci maddeleriyle 13 ncü maddesininin 3 ncü fıkrası ve 14 ncü maddesininin 3 ve 5 nci fıkrası uyarınca diğer Âkıt Devlette vergilendirilen gelirler elde etmesi halinde ilk Devlet diler Âkıt Devlette ödenen gelir vergisine eşit bir miktarı, bu mukimin gelirlerinden aldığı vergiden mahsubeder. Bununla beraber bu suretle yapılan mahsup diğer Âkıt Devlette vergilendirilen gelirlere tekabül eden ve mahsuptan evvel hesaplanan vergi kısmını aşamaz.

3. Avusturya mukimi bir kişi, Türkiye Cumhuriyetinde doğan ve orada, Türk ekonomisinin gelişmesini teşvik amacıyla Türk mevzuatında öngörülen özel tedbirler dolayısıyla yüzde 10'un altında indirilen bir nispet ile vergilendirilen faiz veya gayrimaddî hak bedelleri elde ederse, ikinci fıkrada öngörülen şartlarla bu faiz veya gayrimaddî hak bedellerinin gayri-sâfi tutarlarının en az yüzde 10'u Avusturya Cumhuriyetinde bu gelirlerden alınan vergiden mahsubedilir.

MADDE : 24

Bilgi mubadelesi

1. Âkıt Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşma hükümlerinin ve Âkıt Devletler dahili mevzuatlarında öngörülen vergilendirme Anlaşmaya uygun olduğu ölçüde, Anlaşma konusuna giren vergilerle ilgili Âkıt Devletler, mevzuatı hükümlerinin uygulanması için lüzumlu bilgileri teati edeceklerdir. Bu suretle teati edilen bütün bilgiler gizli tutulacak ve ancak, bu Anlaşmada belirtilen vergilerin tahakkuk veya tahsilleriyle veya bu hususlardaki şikâyet ve itirazlara bakmakla görevli kişi veya makamlara ve söz konusu vergilere ilişkin cezaî kovuşturmalar için adli makamlara verilebilecektir.

2. 1 neç fıkra hükümleri, hiç bir surette Âkıt Devletlerden birini;

a) Kendi mevzuatına veya idarî tatbikatına veya diğer Âkıt Devletin idarî tatbikatına aykırı idarî tedbirler almaya;

b) Kendi veya diğer Âkıt Devletin mevzuatına dayanılarak veya olağan idarî tatbikatı çerçevesinde edinilmesi mümkün olmayan bilgiler sağlamaya;

c) Ticarî, smâî, meslekî bir sırrı veya ticarî usulü ifşa edecek bilgileri veya bildirilmesi kamu düzenine aykırı düşecek bilgileri vermeye zorlayacak şekilde yorumlanamaz.

MADDE : 25

Ayırım yapılmaması

1. Bir Âkıt Devletin uyruğu, diğer Âkıt Devlette, aynı durumda bulunan bu diğer Devletin uyruğunun tâbi olduğu veya olabileceğinden başka veya daha ağır hiçbir vergi veya bununla ilgili mükellefiyete tabi tutulamaz.

2. 10'neu maddenin 5 neç fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir Âkıt Devlet teşebbüsünün diğer Âkıt Devlette sahibi bulunduğu bir işyeri, aynı faaliyeti icra eden bu diğer Devlet teşebbüslerine nazaran daha gayrimüsait bir şekilde vergilendirilmez. Bu hüküm, bir Âkıt Devleti, maddî durum veya aile sorumlulukları dolayısıyla kendi mukimlerine tanıdığı şahsî indirimlerle vergi ve matrah indirimlerini, diğer Âkıt Devlet mukimlerine de tanımayacağı şekilde yorumlanamaz.

3. Bir Âkıt Devletin sermayesi tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı olarak, diğer Âkıt Devletin bir veya birden fazla mukimi elinde veya kontrolünde bulunan teşebbüsleri ile Âkıt Devlette, bu Devletin aynı mahiyetteki diğer teşebbüslerinin tabi olduğu veya olabileceğinden başka veya daha ağır hiçbir vergi veya bununla ilgili mükellefiyete tabi tutulamaz.

MADDE : 26

Sulh usulü

1. Bir Âkıt Devlet mukimi, Âkıt Devletlerden biri veya her ikisi tarafından alınan tedbirlerin kendisi için bu Anlaşmaya uygun olmayan bir vergilendirmeye müncer olduğu veya olacağı kamısına vardığı takdirde, bu devletlerin millî mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağılı olmaksızın, durumunu, mukimi bulunduğu Âkıt Devletin yetkili makamına arz edebilir.

2. Bu yetkili makam, talebi yerinde bulmakla beraber kendisi tatmin edici bir çözüm getiremediği takdirde, Anlaşmaya aykırı bir vergilendirmeyi önlemek amacıyla, diğer Âkıt Devletin yetkili makamı ile sulhen anlaşmaya gayret sarfedecektir.

3. Âkıt Devletlerin yetkili makamları, sulhen anlaşmaya riayetle, Anlaşmanın yorumlanmasını veya uygulamasından doğabilecek güçlükleri halle veya tereddütleri gidermeye çalışırlar.

4. Âkıt Devletlerin yetkili makamları, önceki fıkralarda gösterildiği şekilde bir anlaşmaya varmak için, doğrudan kendi aralarında haberleşebilirler. Eğer şifahi görüş teatileri bu sulhen anlaşmayı kolaylaştırıcaksa, Âkıt Devletlerin yetkili makamlarının temsilcilerinden kurulu bir komisyonunda görüş teatisi yapılabilir.

5. Bir Âkıt Devletin diğcr Âkıt Devlette bir hizmet faaliyeti ifa eden uyrukları, bu faaliyetlerle ilgili vergi meselelerinin hali için, kendi Devletlerinin bir makamının bu maksatla diğcr Devlete gönderdiği memurların yardımına başvurabilir. Bu makam ve memurların hak ve vecibeleri diğcr Âkıt Devlette vergi mükelleflerini temsile yetkili kişiler için geçerli hükümlere göre düzenlenir.

MADDE : 27

Diplomasi ve konsolosluk memurları

Bu anlaşma hükümleri, diplomasi ve konsolosluk memurlarının, gerek devletler hukukunun genel kurallarına, gerek özel anlaşmalar hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarını etkilemez.

MADDE : 28

Yürürlüğe girme

1. Bu Anlaşma onaylanacak ve onay belgeleri, mümkün olduğu kadar çabuk, Ankara'da teati edilecektir.

2. Anlaşma, onay belgelerinin teati tarihinden itibaren yürürlüğe girecek ve hükümleri :

a) Türkiye Cumhuriyetinde Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen yılın 1 Ocak gününden sonra kapanan her vergilendirme dönemi için;

b) Avusturya Cumhuriyetinde ise, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen yıllar için tahsil olunan vergilere uygulanacaktır.

MADDE : 29

Yürürlükte kalkma

Bu Anlaşma, Âkıt Devletlerden biri tarafından feshedilinceye kadar yürürlükte kalacaktır. Âkıt Devletlerden her biri, Anlaşmayı, her takvim yılının bitiminden en az altı ay önce diplomatik yoldan bildirmek suretiyle feshedebilir. Bu durumda, Anlaşma :

a) Türkiye Cumhuriyetinde : ihbarı izleyen yılın 31 Aralık günü veya sonrasında kapanan her vergilendirme dönemi için;

b) Avusturya Cumhuriyetinde ise, ihbarı izleyen yıllar için tahsil olunan vergilere uygulanmayacaktır.

Bu hususları teyideden, iki Devletin tam yetkili temsilcileri, işbu Anlaşmayı imzaladılar ve mühürlerini va'zettiler.

Türkçe ve Almanca dillerinde iki nüsha halinde ve her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere.

... Kasım 1970 tarihinde Viyana'da düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyet adına :

Avusturya Cumhuriyeti adına :

